

Woordenschat Oefenboek (2)

Geschikt voor de LVS-toets 3.0 (M8) en
de Cito Eindtoets (E8)

© 2019 Junior Einstein bv Enschede, the Netherlands

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp).

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

ISBN 978-94-93128-35-4

Inhoudsopgave

Inleiding 4

Feitelijke betekenis 6

Betekenisrelaties 28

Spreekwoorden en gezegdes 38

Antwoorden 40

Inleiding

Met dit Taal Woordenschat Oefenboek voor groep 8 (deel 2 van een serie van 2) kunnen leerlingen op een goede en verantwoorde manier – zelfstandig – hun vaardigheden voor woordenschat verder ontwikkelen. Beide boeken sluiten aan op het M8-niveau van het Leerlingvolgsysteem (LVS) van het Cito. Tevens zijn beide boeken uitstekend geschikt voor de voorbereiding op de Centrale Eindtoets van het Cito.

Woordenschat is de kennis die kinderen hebben over de betekenis van woorden. Het vormt voor een kind de belangrijkste basis van leren en ontwikkelen. Wanneer een kind een grote woordenschat heeft, begrijpt hij anderen beter en kan hij zichzelf beter uitdrukken. Opdrachten worden beter begrepen en het lezen en schrijven van teksten gaat ook makkelijker. Een grote woordenschat zorgt voor een goede verbinding van het kind met de wereld om hem heen. Dit maakt dat het leren en ontwikkelen voor een kind makkelijker en beter gaat.

Voor jonge kinderen begint de woordenschatontwikkeling thuis. Het benoemen van woorden, het voorlezen van boeken en het voeren van gesprekken hebben grote invloed op de woordenschat. De mate waarin dit in een huishouden wordt gedaan, verschilt echter enorm. Daarnaast verschilt het taalgevoel per kind en onthoudt het ene kind de betekenis van woorden beter dan het andere kind. Op de basisschool wordt veel aandacht besteed aan woordenschatontwikkeling, maar het verschil tussen kinderen blijft vaak groot. Door middel van toetsing kan een goede indicatie gemaakt worden van het vaardigheidsniveau en de ontwikkeling van een kind op het gebied van woordenschat.

De LVS-toetsen en de Centrale Eindtoets

Het hoofddoel van de LVS-toetsen voor woordenschat is om de leerkracht en de ouder inzicht te geven in de ontwikkeling van de woordenschat. De toetsen laten zien hoe goed de leerlingen de woorden kennen die in het basisonderwijs aan bod komen. Tevens geven de toetsen inzicht welke leerlingen extra ondersteuning nodig hebben om hun woordenschat uit te breiden. Ook kunnen de resultaten van de hele groep vergeleken worden met andere groepen leerlingen. Op basis daarvan kan een school sterke punten, maar ook verbeterpunten vaststellen. Op die manier wordt gewerkt aan goed woordenschatonderwijs. In groep 8 zijn twee toetsmomenten. De LVS-toets (M8) wordt rond eind januari afgenomen. De Centrale Eindtoets (E8) wordt tussen medio april en medio mei afgenomen.

Het aanbod van woorden

De LVS-toetsen en de Centrale Eindtoets bieden actuele woorden aan die passen bij de belevingswereld van de kinderen van nu. Deze woorden zijn geselecteerd uit een woordenlijst die is ontwikkeld door de Radboud Universiteit Nijmegen. Deze woordenlijst bestaat uit 20.000 woorden uit Nederlandse teksten die voor kinderen zijn geschreven. De woorden sluiten aan op het taalaanbod in de verschillende groepen van het basisonderwijs en geven dus een goed beeld van het vaardigheidsniveau en de ontwikkeling van een kind op het gebied van woordenschat. De woorden in dit Taal Woordenschat Oefenboek zijn tevens geselecteerd uit deze woordenlijst.

Verskillende oefeningen

Met deze Oefenboeken kan op een gerichte en verantwoorde manier de woordenschat geoefend worden. Dit komt doordat de opbouw van de boeken is gebaseerd op de leerlijn die is bepaald voor het basisonderwijs en de opgaven en de vraagstelling overeenkomen met die van het Cito.

In beide Oefenboeken zijn de meerkeuzeopgaven verdeeld over de volgende onderdelen: Feitelijke betekenis, Betekenisrelaties en Spreekwoorden en gezegdes.

Feitelijke betekenis

De opgaven binnen dit onderdeel doen een beroep op de kennis die een kind heeft over woordbetekenissen. De feitelijke betekenis van een woord wordt in de Oefenboeken gevraagd door middel van verschillende type opgaven.

Wat betekent het dikgedrukte woord in de zin?

Bij dit type opgave staat steeds een dikgedrukt woord in een zin. Dankzij de zin ontstaat een context, wat het kind kan helpen om de betekenis van het woord te bepalen.

Wat betekent het dikgedrukte woord?

Deze opgaven hebben geen contextzin. Het kind leest het dikgedrukte woord en kiest uit de vier antwoordopties de juiste woordbetekenis.

Vul de zin aan

Bij dit type opgave wordt een zin gegeven die nog niet af is. In de zin staat een dikgedrukt woord, waarvan de betekenis wordt gegeven wanneer de zin aangevuld is. De juiste

betekenis van dit dikgedrukte woord moet het kind kiezen uit de vier antwoordopties.

Wanneer zeggen we dat ...?

Bij deze opgaven staat in de vraagstelling ook een dikgedrukt woord. Het dikgedrukte woord staat niet in een contextzin. Het kind moet de juiste betekenis kiezen uit de vier antwoordopties.

Wat is ...?

Ook deze opgaven bevatten geen zin, waardoor het kind de betekenis niet kan afleiden uit de context. Het kind kiest de juiste woordbetekenis bij het dikgedrukte woord.

Betekenisrelaties

De opgaven binnen dit onderdeel doen een beroep op de kennis die een kind heeft over de betekenisrelaties tussen verschillende woorden. Naar de relatie tussen betekenissen van woorden wordt in de Oefenboeken ook gevraagd door middel van verschillende typen opgaven.

Waar staan de woorden in de goede volgorde?

Bij deze vragen kiest het kind uit de vier antwoordopties de juiste volgorde van de woorden. Iets wordt bijvoorbeeld steeds erger, duurder of sneller. Wat betekenen de woorden en waar staan ze in de juiste volgorde?

Vul het rijtje verder aan

Bij deze vragen worden drie woorden gegeven. Deze moeten aangevuld worden met woorden die binnen dezelfde categorie vallen.

Wat past het best bij de betekenis van ...?

Bij dit type opgave denkt het kind na over de betekenis van het dikgedrukte woord en kiest uit de antwoordopties het woord dat het best bij die betekenis past.

In welk woordgroepje hebben de woorden ongeveer dezelfde betekenis?

Bij deze vragen kiest het kind de drie woorden die ongeveer dezelfde betekenis hebben.

Waar gaat het bij de betekenis vooral om?

Bij deze opgaven kiest het kind het antwoord dat past bij de betekenis van het dikgedrukte woord uit de vraag.

Wat is een ander woord voor ...?

Bij deze vragen moet een ander woord gekozen worden voor het dikgedrukte woord uit de vraag.

Wat betekent hetzelfde als ...?

Bij dit type opgave kiest het kind ook voor het woord dat dezelfde betekenis heeft als het dikgedrukte woord uit de vraag. Het doel van de opgave is hetzelfde als de vorige, alleen de vraagstelling is anders.

Wat betekent ongeveer hetzelfde als ...?

Bij deze vragen kiest het kind uit de antwoordopties het woord dat ongeveer hetzelfde betekent als het dikgedrukte woord uit de vraag. Doordat de antwoordopties soms veel op elkaar lijken, moet het kind een groot beroep doen op zijn woordenschatkennis.

Wat is het tegengestelde van ...?

Dit is een ander type opgave. Hierbij gaat het niet om de betekenis van het dikgedrukte woord, maar juist om het tegengestelde. Dit vraagt een andere kennis over de betekenis van het dikgedrukte woord uit de vraag.

Spreekwoorden en gezegdes

Binnen dit onderdeel wordt gevraagd naar de kennis van de betekenis van spreekwoorden en gezegdes. Deze worden in onze maatschappij nog veel gebruikt en kunnen voor flinke taalverwarring zorgen als men de betekenis niet kent. Dit onderdeel is kleiner, maar krijgt op deze manier toch de nodige aandacht binnen deze Oefenboeken. De vraagstelling binnen dit onderdeel is steeds hetzelfde: Wat betekent het dikgedrukte spreekwoord of gezegde in de vraag?

Het doel van de vragen in deze Oefenboeken is binnen de verschillende onderdelen veelal hetzelfde, maar doordat de vraagstelling steeds anders is, moet het kind op een andere manier een beroep doen op zijn woordenschatkennis. Dit wordt ook binnen de LVS-toetsen – voor een deel ook binnen de vernieuwde 3.0 versie – en de Centrale Eindtoets van het Cito gedaan. Op die manier vormen deze Oefenboeken een verantwoorde en uitgebreide voorbereiding op de toetsen in het basisonderwijs.

Méér oefenen

Wil je kind méér oefenen dan wat deze serie aanbiedt? Junior Einstein heeft ook een uitgebreide online oefen- en leeromgeving. Je vindt deze op onze website www.junioreinstein.nl.

De vraag is steeds:

Wat betekent het dikgedrukte woord in de zin?

Vraag 1

Die jongen is erg **behendig**.

- goed gehumeurd
- politiek correct
- snel en handig
- zeer sportief

Vraag 2

Heb **respect** voor de leraar!

- aardig en vriendelijk
- eerbied en waardering
- neerwaarts kijken
- tegen iemand opkijken

Vraag 3

Zijn werkgever is erg **charmant**.

- iemand die er zeer onaantrekkelijk uitziet
- iemand die plezierig is in de omgang
- iemand die vaak glimlacht
- iemand die vaak liegt

Vraag 4

Boaz geeft hem een flinke **uitbrander**.

- iemand boos toespreken
- iemand flink uitschelden
- iemand opzettelijk slaan
- iemand verwonden

Vraag 5

Mijn oom woont in een **welvarend** dorp.

- arm en vervallen
- gelegen aan een haven
- met gezonde mensen
- met veel geld en spullen

Vraag 6

De leerling **glundert** na het krijgen van een goed cijfer.

- blij zijn dat iets afgelopen is
- een rood gezicht krijgen
- het erg warm hebben
- stralen van tevredenheid of plezier

Vraag 7

Het **resterende** geld wordt aan hen geschonken.

- wat ergens blijft liggen
- wat is overgebleven
- wat je zomaar krijgt
- wat niemand wil hebben

Vraag 8

Mijn buurmeisje **spendeert** al haar geld aan kleding.

- besteden
- kopen
- verdienen
- weggooien

De vraag is steeds:

Waar staan de woorden in de goede volgorde?

Let op het dikgedrukte woord.

Vraag 1

steeds **meer**

- karig – ruim – talloos
- karig – talloos – ruim
- ruim – talloos – karig
- talloos – ruim – karig

Vraag 2

steeds **vaker**

- regelmatig – veelvuldig – weleens
- veelvuldig – regelmatig – weleens
- weleens – regelmatig – veelvuldig
- weleens – veelvuldig – regelmatig

Vraag 3

steeds **rustiger**

- eenzaam – uitbundig – terughoudend
- terughoudend – eenzaam – uitbundig
- terughoudend – uitbundig – eenzaam
- uitbundig – terughoudend – eenzaam

Vraag 4

steeds **minder interessant**

- boeiend – onverschillig – fascinerend
- fascinerend – boeiend – onverschillig
- fascinerend – onverschillig – boeiend
- onverschillig – boeiend – fascinerend

Vraag 5

steeds **regelmatiger**

- incidenteel – veelal – voortdurend
- veelal – incidenteel – voortdurend
- veelal – voortdurend – incidenteel
- voortdurend – veelal – incidenteel

Vraag 6

steeds **kwader**

- bedaard – geërgerd – furieus
- furieus – bedaard – geërgerd
- geërgerd – bedaard – furieus
- geërgerd – furieus – bedaard

Vraag 7

steeds **hoger**

- bungalow – wolkenkrabber – flat
- flat – wolkenkrabber – bungalow
- wolkenkrabber – flat – bungalow
- bungalow – flat – wolkenkrabber

Vraag 8

steeds **mooier**

- afgrijselijk – onfraai – sprankelend
- afgrijselijk – sprankelend – onfraai
- onfraai – afgrijselijk – sprankelend
- sprankelend – onfraai – afgrijselijk

Feitelijke betekenis

Wat betekent het dikgedrukte woord in de zin?

1. snel en handig
2. eerbied en waardering
3. iemand die plezierig is in de omgang
4. iemand boos toespreken
5. met veel geld en spullen
6. stralen van tevredenheid of plezier
7. wat is overgebleven
8. besteden
9. iets waar te veel van is
10. iets wat je bezit is
11. ruzie en ontevredenheid
12. iemand uit de weg gaan
13. doen alsof iemand er niet is
14. iemand die makkelijk iets uitgeeft
15. iets wat overeenkomt
16. iets wat beslissend is
17. nauwkeurig en netjes
18. van grote betekenis
19. wat voor allerlei dingen gebruikt kan worden
20. ongeveer
21. een hek langs een balkon
22. een baan die beschikbaar is
23. de afloop van een verhaal
24. voor het grootste deel
25. in het begin
26. het vaststellen van een ziekte
27. zien dat het zo is
28. beargumenteren
29. strijd tussen twee personen of groepen
30. onhandig
31. makkelijk oplossingen kunnen bedenken
32. meer dan goed is
33. een geldlening
34. iets waar je zeker over bent
35. plek waar documenten worden bewaard
36. iets in goede staat herstellen
37. acteurs met bijrol
38. vastberaden

Wat betekent het dikgedrukte woord?

1. iets wat bedacht is
2. iemand meer geven dan anderen
3. opgewekt en onbezorgd
4. een actie voor een bepaald doel
5. tot een eenheid maken
6. bij elkaar leggen wat bij elkaar hoort
7. de meeste macht of invloed hebben
8. zeggen dat je het met iets eens bent
9. beven van angst
10. heel erg, buitengewoon
11. goed oppassen
12. je verboden voelen met anderen
13. tevreden zijn over iets wat je hebt gedaan
14. het punt waar iets begint
15. geweldig
16. doorzichtig
17. twijfelen over iets
18. iets wat met zien te maken heeft
19. iets gevoelsmatig weten
20. manier van doen en denken
21. dat wat voorrang heeft
22. beeld van iemand dat mensen hebben
23. iets ter plekke bedenken
24. iemand die geen kwaad verwacht
25. iets waarderen
26. wat met koken en lekker eten te maken heeft
27. zorgen dat er geen bacteriën meer in zitten
28. iets wat je in je vrije tijd doet om te ontspannen
29. een ziekte niet meer kunnen krijgen
30. een groep mensen met een bepaalde taak
31. als twee organisaties samengaan
32. namens iets of iemand aanwezig zijn
33. hoe iemand bekendstaat
34. iemand die samenwerkt met de vijand
35. vaak of met veel aandacht
36. iets wat aankondigt dat iets zal gebeuren
37. iets veilig en weloverwogen doen
38. dingen die elkaars tegenovergestelde zijn
39. zeer vervelend
40. onenigheid
41. iets wat iemand van anderen onderscheidt
42. kort, bondig
43. iets maken uit losse onderdelen
44. iets wat voor iedereen toegankelijk is
45. iets heel graag willen doen